

družnike kakor nezadružnike s posvetovalnim glasom.

Tehniški svet razpravlja in sklepa o vprašanjih, ki jih prejme od upravnega sveta po parlamentarnih običajih in voli za vsako sejo posebe predsednika in zapisnika izmed sebe.

Tehniški svet pa lahko podaja upravnemu svetu tudi iniciativna poročila, načrte, predloge, nasvete itd.

3. Upravni svet.

§ 18. Upravni svet sestoji iz šestih članov, ki jih voli občni zbor izmed zadružnikov z absolutno večino za dobo treh let. Če pri volitvi ne doseže nihče absolutne večine, se mora vršiti črja volitev med onimi, ki so dosegli relativno največje število glasov. Pri enakem številu glasov odloči žreb.

§ 19. Upravni svet izvoli izmed upravnih svetnikov predsednika in njegovega namestnika z absolutno večino glasov.

Glede črje volitve veljajo ista določila kakor pri volitvi upravnega sveta (§ 18).

Najstarejši upravni svetnik skliče sejo upravnega sveta v svrhu konstituiranja ter predseduje do izvolitve predsedstva.

Člani upravnega sveta se morajo takoj po izvolitvi naznaniti za vpis v zadrugi register; v dokaz izvolitve se predloži volilni zapisnik, ki ga mora podpisati predsednik občnega zbora in dva zadružnika.

§ 20. Upravni svet je načelstvo zadruge v zmislu § 15. zakona z dne 9. aprila 1873, drž. zak. št. 70, z vsemi v tem zakonu določenimi pravicami in dolžnostmi.

Upravni svet podpisuje v ime zadruge na ta način, da se podpiše predsednik ali podpredsednik in še en upravni svetnik pod zadrugo tvrdko.

§ 21. Upravni svet rešuje v svoj delokrog spadajoče zadeve na sejah, pri katerih predseduje predsednik; navzoči morajo biti poleg predsednika ali njegovega namestnika še 3 upravni svetniki, da so sklepni. Sklepa se z absolutno večino glasov. V slučaju enolike glasov odloči predsednik.

O vsaki seji upravnega sveta se sestavi zapisnik, ki ga podpišejo vsi upravni svetniki in navzoči člani nadzorstva.

§ 22. V slučaju stalnega zadržka, izstopa ali smrti posameznega upravnega svetnika se mora upravni svet s svojim sklepom za čas do prihodnjega občnega zbora dopolniti potom kooptacije. Upravni svet mora skrbeti, da se novi član upravnega sveta vpiše v zadrugi register.

§ 23. Upravni svet kakor tudi vsak posamezni upravni svetnik se more po sklepu občnega zbora tudi odstaviti, preden poteče poslovna doba.

§ 24. Predsednik upravnega sveta vodi zadrugo, jo reprezentuje na zunaj ter jo zastopa sodno in izvensodno; sklicuje seje upravnega sveta in izvršuje njegove sklepe.

Pisma, ki se z njimi zadrugi ne nalaga nikake obveznosti, podpisuje predsednik sam.

Pogodbene obveznosti za zadrugo pa predsednik sam ne more prevzemati. V ta namen je trebe sklepa upravnega sveta, za obveznost na zunaj pa formalnega podpisa tvrdke v zmislu § 20.

Vsaj vsake tri mesece se mora predsednik prepričati o blaginji in poslovnem stanju in mora v slučaju kakega

Trara, trara,
pošto pelja.
Repa, korenje
slabo življenje!
Repa še še,
korenje pa ne! —

Muri, muri pojd iz luknjice,
bova jedla bele štrukelje.
Dal ti bodem zlat komat,
bova šla pšenico s'jat! —

Takrat v tistem časi
so šli trije počasi:
Prvi je bil slep,
Drugi je bil hrom,
Tretji je bil nag.
Prvi je zajca videl,
Drugi ga je vjel,
Tretji pa za srajco del! —
Kako? če je ni imel! —

Žaba pravi: vek, vek, vek,
primi jo za zadnji skrek
Če kaj poreče,
Prim jo za pleče.
Če pojde v luknjico
Prim jo za suknjico. —

Torej na delo za našo mladino!
Borovnica, 20. aprila 1920.

Janko Žirovnik.

nereda takoj ukreniti, kar se mu zdi primerno; to poroča tudi upravnemu svetu.

§ 25. Kadar je predsednik zadržan, ga nadomešča njegov namestnik. Delokrog predsednikovega namestnika je v tem slučaju v vsakem oziru enak predsednikovemu delokrogu.

4. Nadzorstvo.

§ 26. Nadzorstvo sestoji iz pet članov, ki jih izvoli občni zbor izmed zadružnikov za dobo enega leta. Nadzorstvo izvoli izmed sebe predsednika, njegovega namestnika in zapisnika ter določi svoj poslovni red. Sklepa z absolutno večino glasov. Če je enolike glasov, odloči predsednik.

Nadzorstvo je sklepno, če so k seji vabljeni vsi člani in se je udeležijo vsaj trije. O vsaki seji se mora spisati zapisnik, ki ga podpišejo vsi navzoči člani.

Delokrog nadzorstva določata §§ 24. in 25. zakona z dne 9. aprila 1873, drž. zak. št. 70.

5. Občni zbor.

§ 27. Redni občni zbor se skliče enkrat na leto, in sicer vsaj do 15. junija. Izredni občni zbor se skliče, če se potrebno vidi upravnemu svetu ali nadzorstvu, ali če to zahteva od upravnega sveta najmanj 10 zadružnikov v posebni pisni vlogi v kateri se morajo navesti predmeti posvetovanja in sklepanja.

Dan, ura, kraj in dnevni red občnega zbora se razglasi vsaj 14 dni prej v učiteljskem Tovarisu.

§ 28. V delokrog občnega zbora sodi:

1. Izprememba pravil.
2. Razdružba in likvidacija zadruge.
3. Odobrenje letnih računov in bilance.

4. Volitev upravnega sveta in nadzorstva.

5. Razdelitev čistega dobička, oziroma sklepanje o pokritju izgube.

§ 29. Na občnem zboru ima vsak zadružnik le en glas. Občnega zbora se smejo udeležiti samo zadružniki.

Zadružnika, ki se ne udeležijo osebno občnega zbora, sme zastopati drug zadružnik na podlagi zakonito izdelanega pismenega pooblastila. Vsak zadružnik pa sme imeti le eno pooblastilo.

Pravne osebe se ga udeležijo po svojih načelnikih ali pa po pooblaščenih.

§ 30. K vsaki točki dnevnega reda se otvori debata.

O predlogu za konec debate se sklepa takoj brez debate.

§ 31. Občni zbor je sklepčen, če je navzočih ali zastopanih vsaj 20 zadružnikov.

Ako bi občni zbor ne bil sklepčen, se skliče tekem treh tednov nov občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu zadružnikov.

Sklepa z nadpolovično večino opravičenih glasov; pri enakem številu glasov odloči predsednik.

§ 32. Občnemu zboru predseduje predsednik upravnega sveta. On imenuje enega, po potrebi tudi več zapisničarjev, ki smejo biti uslužbenci zadruge.

Predsednik občnega zbora ima pravico pozvati udeležence, da se legitimirajo.

Predsednik vodi zborovanje in odločuje vzpored glasovanja in v mejah dnevnega reda tudi vzpored predlogov in debat. Predsednik mora odrediti glasovanje po imenih, če to zahteva pet udeležencev.

Voli se z listki, z vzklikom pa samo tedaj, če ni ugovora.

Predsednik sme zahtevati, da se predlogi pisмено formulirajo in njemu izročijo.

§ 33. O občnem zboru se sestavi zapisnik, ki ga podpiše predsednik in zapisničar in dva overovalca, ki jih izvoli občni zbor.

VIII. Razglasila zadruge.

§ 34. Zadruga razglasi svoje razglase, izvemši sklicanje občnih zborov (§ 27) s tem, da jih nabije v zadrugi obratovnici.

IX. Zadrugo poslovanje.

§ 35. Zadruga izvršuje v zmislu § 2. učila in šolske potrebščine. Kupuje načrte in izdelke v stroko spadajočih vzornih predmetov. Razstavlja in prodaja razpoložljive izdelke predvsem učnim zavodom in učencem vseh šol, narodnim kulturnim društvom in slednjič sploh kupujočemu občinstvu.

Oddelki, ki jih hoče zadruga otvoriti so:

1. oddelke za obdelovanje lesa;
2. oddelke za obdelovanje kovin;
3. oddelke za prirejanje prirodnih zbirk (sistematičnih, razvojeslovnih, anatomskih preparatov itd.);

4. oddelke za fino mehaniko;

5. oddelke za prirojanje in sestavljanje učil iz predenin in pletenin, iz kavčuka, iz stekla in iz drugih snovi;

6. splošni tehnološki oddelke.

V vsakem teh oddelkov nastavi v zmislu § 3. obrtnega reda strokovno izvežbanega poslovojo.

Za vzdrževanje kontinuitete dela in zagotovljenje vspešnosti podjetja hoče zadruga v svojih obratovnicah izdelovati tudi predmete, ki ne spadajo strogo v stroko, ki pa so pri izvedbi in po namenu porabe sorodni, ki jim je mogoče vtisniti narodnokulturno obilježje in ki je mogoče zanje zainteresirati domačo industrijo naših pokrajin n. pr. tujskoprometni, letoviščarski in božjepotni spominski predmeti, otroške igrice, modeli pohištva in orodja v narodnih slogih i. dr.

§ 36. Poslovni, službeni in disciplinarni red sestavi upravni svet. Uslužbenci zadruge so neposredno podrejeni predsedniku upravnega sveta, oziroma onemu, ki ga določi v to upravni svet.

X. Razdružitev zadruge.

§ 37. Zadruga se razdruži:

1. ako to sklene občni zbor;
2. ako pride v konkurz;
3. ako to odredi upravna oblast.

Po sklepu občnega zbora se sme zadruga le tedaj razdružiti, ako se je za ta sklep sklicaj posebni občni zbor in sta bili navzoči vsaj dve tretjini zadružnikov. Da je sklep veljaven, morajo glasovati zanj tri četrtine navzočih zadružnikov. Če pa pri takem občnem zboru nista zastopani dve tretjini zadružnikov, se skliče v treh tednih drug občni zbor, ki je brez ozira na udeležbo sklepčen s tričetrtino večino.

Način glasovanja o razdružitvi določa občni zbor z absolutno večino.

XI. Likvidacija zadruge.

§ 38. Glede likvidacije veljajo §§ od 41. do 52. zakona z dne 9. aprila 1873. l.

XII. Razsojevanje preprirov.

§ 39. Prepriro iz zadrugnega razmerja bodisi med zadružniki, ali pa med zadružniki, tehničkim svetom in upravnim svetom, razsoja nadzorstvo. Zoper razsodbo nadzorstva je dopustna pritožba na občni zbor, ki razsoja končno in neprizivno.

Če zoper razsodbo nadzorstva ni pritožbe, je ta razsodba neizpodbitno pravomočna.

Prepire, pri katerih je nadzorstvo samo ali kak član kot stranka prizadet, razsoja neprizivno občni zbor.

Položaj hrvatskih učitelja.

Čitajući kroz ovo kratko vrijeme Vaš list „U. T.“ odlučih da Vam i ja ukratko opišem položaj hrvatskih učitelja. Ta slika nije ni malo lijepa. Jedino hrvatsko učitelstvo prima svoja beriva po starom zakonu. Unatoč svih vladinih utještivja vilesti saznajemo, da nam se nova beriva ni 1. maja isplatiti ne će, a dopače niti još za dva mjeseca! Ne znamo konju bi zahvalili na takovu postupku. Nemamo našega glasila, pa nam se ni »Savez h. u. d. u Zagrebu« ništa ne javlja i tako smo bez ikakve orijentacije u svim našim staleškim pitanjima. Najbolje su mi poznate prilike medimurskih učitelja, pa ću Vam o tim nešto javiti: Budući se Medimurje broji u okupirana područja stoga ovde izaslati činovništvo dobiva uz redovitu berivu i dnevnicu od 10 do 40 K. Na manju dnevnicu prima učitelj (10 K). Svi učitelji Medimurja su u više navrata prosvjedovali proti ovakovu zapostavljanju, ali badava! Kada su neki kolege mislili da će nakon tolike borbe ipak dnevnicu biti povećate, one su — posve obustavljene (od 1. marca 1920.)!! Svakako za nas učitelje lijepo iznenađenje. Treba istaknuti, da sve ostalo činovništvo i dalje dobiva iste dnevnicu (15—40 K). I time se sebi nastavni odsjek umirio savjest »izjednačivši« nas sa ostalim učiteljima u Jugoslaviji. Ovo nepravedno izjednačenje ne bi bilo tako strašno da se je vlada počinula da u isto vrijeme sa obustavom dnevnicu primimo nova beriva. Ovako je hrv. uč. (dolaskom nove vlade) ostavljeno u najkritičnijim danima (proljeće, a ciljene dnevno rastu!) sa 5 do 600 K, koju svotu mnogi daju samo za hranu. Ova nepravda mora se izravnati.

Kolika je ona, pokazati ću samo na jednom primjeru. U decembru 1919. god. na skoro do marca 1920. god. (za koje su vrijeme učitelji morali dobiti nove plaće) stajalo je jedno dosta dobro odijelo 1500 do 2000 K. Već danas takovo odijelo stoji 5 do 6.000 K! Dok je tađa za jednomoje sećnu plaću učitelj mogao uzeti dobro novo odijelo, danas mu za takovo odijelo nije dosta sav onaj zaostatak (od 4 do 5

ml.) što će ga istom dobiti. Ovim je čitav jedan stalež oštećen za više milijona K, a da zato nikomu ni vlas s glave pasti ne će.

Oprostite, g. uredniče, da sam ovoliko otegnuo. Vi to sigurno znadete, a ja napisah zato da ne bi vlada mislila kad mačimo, da smo i zadovoljni.

Hrvat u istinu spava — a vi ste nam nada! Bratski pozdrav!

J.

Vsak Jugoslovan mora biti član „Jugoslovanske Matice!“

DRAGO HUDE:

Zablode.

Nad učiteljstvom plavajo megle nezadovoljstva i nestrpljenja. To ni čudno, saj živimo v takih sferah, v kakršnih še nismo živeli. In zunanji dogodki morajo imeti vpliv tudi na nas in na šolo. Saj nismo iz kamena; nasprotno pa mora imeti tudi že tolikokrat izkoriščevani učiteljski idealizem svoje meje.

Ali med učiteljstvo so se vrnile tudi manire, ki se jih moramo varovati.

Živimo v slobodnem času. Pa še misimo zadovoljni, pod Avstrijo smo znali potrpeti. Čim bolj so nas pritiskali, bolj smo jim tlačani; čim bolj smo občutili trde pete, tem bolj smo iste poljubovali. Če pomislimo, kako smo znali biti potrpežljivi leta in leta in prav nič nismo godrnjali. Oh, kako pač, saj je tako odredil Kaltenegger, Lampe tako želi, Simon je tako rekel... In šlo je zopet dalje, če ne ravno z veseljem, vendar šlo je, sedaj pa ne gre, čeprav so verige padle, in vemo kako in za koga naj delamo.

Kaj pa pravzaprav hočemo? Kdo mi zna odgovoriti na to vprašanje? Na vsakem našem zborovanju se prerokamo, in če tovariši kaj predlagajo, mu nasprotujemo, čeprav smo bili pred pol ure istih nazorov. Toda ker ravno on to hoče, mu nočemo pritrčiti. Nestrpnost vidimo povsod. In malenkostni smo zelo, ciljev pa, onih velikih, za katere so se bojevali že naši stari predniki, ki niso bili ne malenkostni in ne nestrpni, teh pa ne vidimo!

Hočemo biti samozavestni, pa nismo! Kaj, kdo nam bo imponiral, kdo nam komandiral, nič več nismo hlapci. Ne pustimo se vladati od nepotrebnih in nesolskih ljudi. Slučajno pa nam zmanjka petroleja, gremo k okrajnemu glavarju, ki nam da nakaznico za pol litra. Gremo v krčmo, kjer na ves glas pripovedujemo: Ta glavar je za učiteljstvo, ta skrbi za nas in za šolo. Pozabili smo, kaj smo trdili še včeraj. Če pa nam okrajni glavar nakáže zraven petroleja še en kg sladkorja, so mu pa že vnaprej odpuščeni vsi grehi, ki jih bo napravil v bodočnosti na šolskem polju. Zagovarjali ga bomo za judežve groše, druge pa, ki nas ljubijo, ki za nas skrbijo in za nas delajo, a nimajo za nas na razpolago ne sladkorja ne drugih sladkosti, pa sovražimo in napadamo brez misleka. Pravim brez pomisleka, ker ne pomislimo, da so to naši tovariši, ki so delali in še delajo za povzdigo šolstva, za moderniziranje pouka, za zboljšanje gnotnega vprašanja, za gradnjo stanovske organizacije. Zaslepljeni smo, da ne vidimo še sto in sto drugih del, ki jih ti tovariši gradijo — za nas.

Vrnili smo se iz vojske prepolni najrazličnejših izkušenj. Širših nazorov smo zopet prestopili šolski prag. Marsikaj smo zapazili zastarelega iz predvojnne dobe. Hočemo biti napredni, pa uravnomo korak po novem času ter hočemo odpraviti zastarelosti. Zopet se najdemo taki, ki sicer razumemo in spoznamo napredno delo tovariša, toda kakaj bi ravno on to napravil. O, on se hoče samo pokazati, sili se v ospredje, nas hoče izpodrinuti! Če bi le malo pomislili, pa bi iznrevidele, da nam ta tovariš ne misli prav nič škodovati. Le nevoščljivci smo!

Prepojeni smo tudi s srednjeveškim duhom, da ne sodimo tovariša po tovariškem značaju, ampak po njegovem rojstvu. Gospodična je hči višjesodnega svetnika, in gospod vodja ji poljubi roko, ko nastopi službo. Druga je precej intimna prijateljica okrajnega glavarja. Torej klanjamo se ji, v uri veselja se nas morda spomni in nas očrni. Zato Bog obvari spregovoriti žal besede o tovarišici, hvalimo jo in smatramo jo za vzišeno nad našim stanom. Zgodilo se je letos, da je taka tovarišica izdala sklepe tainega učiteljskega zborovanja svojemu glavarju.

Ali so nanizane slike ogledalo nedovoljne izobrazbe, morda slabe morale? Ne, to so samo izbruhi nejasnosti in nerednosti časa. S časom se gibljejo tudi mi, ki nas meče enkrat v višino, pa zopet padamo, a nikdar ne vemo, kam nas nosi. Premalo razumemo čut tovarištva in vzajemnosti, vkljub svetovnemu vrvenju moramo obdržati jasnost idealov in ciljev ter se varovati nesloge, prevzetne nestrpnosti in nevoščljivosti. Ne zavedamo se

svoje zadače! Tovarišice, tovariši! Drugi stanovi nas gledajo, že dolgo opazujejo naše kavsanje; v začetku so se nam mužali, a sedaj se nam smejejo, a največja škoda za nas je, da nas tisti, katerim bi morali imponirati, ne smatrajo vredne računa. Tovariši nam mora biti brat, tovarišica sestra, katero moramo ljubiti in pred vsem spoštovati, kajti če tovariša ne spoštujemo, priznavamo, da nismo spoštovanja vredni niti mi, ki smo isto kot tovariši, ki smo iste stanovske krvi.

Ne zavidajmo torej tovarišev, ki morda več znajo, ali so bolj delavni v šoli ali v organizaciji, ne obrekujmo tovarišice, ki ima morda lepši klobuk ali frizuro. Zavist je huda stvar, ki razdira stanovsko solidarnost.

Skrbimo dalje, da bomo dajali svojemu stanu prednost pred drugimi stanovi. Učitelji delujemo v mnogoterih društvih in korporacijah, ali vsled „izobražene skromnosti“ gledamo, da prednačijo drugi stanovi, naš pa naj ostane lepo neobremenjen v ozadju. Ali je taka skromnost res potrebna? Škoduje nam, zraven se nam pa še smejejo. Pa smo nekateri še taki, da rečemo: I. kaj bomo mi, saj nas nihče ne obraja! — Seveda, ker se sami ne obračamo! In ko sklicujemo krajno učiteljsko konferenco, zapišemo najprej vse druge ... potem šele tovariše. Kako se že reče: Kdor zaničuje se sam ...

Usposobljenostno ocenjevanje učiteljstva v Sloveniji.

Za 30. april smo dobili novo odredbo, ki naj ustreže večni želji po javni kvalifikaciji. Poskusimo to zmes malo oceniti!

§ 1. Naši šefi so dobili novo oblast nad podrejenim učiteljem. Zmožnosti, metode, marljivost, točnost, vestnost, uporabnost in — vedenje, vse to bodo smeli in morali ocenjevati. S tem §-om je vržena nova pušica za medsebojno preklanje. Sedaj se bodo lahke znašli voditelji nad svojimi političnimi nasprotniki, še bolj pa nad »nepokorneži«. Vsestranske pritožbe bodo frčale. Treba zopet posebnih komisij, ki bodo vse to prereševale in popravljale spričevala, rojena v svobodni Jugoslaviji. Šolska oblast se bo knalu prepričala, oziroma prepričati se bo morala, da ji bo § 1. dajal preveč dela.

§ 2. Zmožnost in metoda bo marsikje ocenjeval mož, kateremu ni vseh zmožnosti in metoda podrejenega učitelja. Pri marljivosti, točnosti, vestnosti in uporabnosti bo marsikje bežala objektivnost pred domačo subjektivnostjo. Čez leto dni se bo dalo o tem govoriti, ker bomo mnogo slišali o „službeni oceni“.

Zmožnost in metoda more presojati le nadzornik, ki vidi in sliši marsikatero učitelja. Ta more šele napraviti spričevalo o uporabnosti učitelja. Sicer pa, čemu toliko „predmetov“. Če je učitelj marljiv, potem je tudi točen, vesten, zmožen, uporaben in bogve kaj še vse!

§ 3. Komisija kratka in jedrnata, učitelj bo mogel malo ali nič govoriti, saj bo vedno v manjšini. Ta § naj kar črtajo v naredbi, saj bo itak eden odpravil za vse!

§ 4. Drugače ni mogoče kot tako. Začetnika na enorazrednici bo ocenjeval eden, učitelja s 30—40 službenimi leti pa dva, mogoče oba precej mlajša po duši in telesu. — Kdo pa bo kvalificiral učitelja — ženo voditeljevo? Na vodilnem mestu niso „pograntali“ tega, ubogi zemljani so pa hitro našli ta „bene“. Sedaj bo lahko marsikatera tovarišica blažena, če pa bo blažen tudi sad njenega truda, o tem naj premišlujejo zopet — drugi!

§ 5. „Petic“ ravno ne bo, ampak po „ne“ bo le dišalo. Posebna opomba pa bo za izredno delovanje. To bo tarča. Torej kdor bo samo učitelj, četudi marljiv, točen, vesten itd. itd., a se ne bo hotel za drugo delovanje brigati, kar je edino prav za učitelja (glejte na uradnik!), potem bo marsikdo od svojega šefa, ki je organizator, telovadec, pevec, vrtnar, čebelar, zadrugar itd. in učitelj med manj uporabnimi.

Vedenje, to, to! Klečplazci „1“, drugi „3“, korenjaki pa „4“. Gojiti hočejo klečplazstvo. Kar nas ni Kaltenegger upognil, nas hočejo sedaj po šolskih voditeljih!

§ 7. Pritožiti se smem, toda zoper „2“ nikakor ne. Potem je umevno, da kdor ni iz srca krotak in ponižen, bo dobil najboljši red „2“. O srečni svet zdaj mužam šolskim pride! Odkritosrčnost bo zginjala in v naše vrste se bo naseljevala ostudna hinavščina.

§ 8. Malo boljše komisija kot okrajna, ampak politika bo marsikdaj odločevala. Že vnaprej se je bati v tem oziru ravnanja in kavsanja po časopisih.

§ 9. Pametno! Domači šefi naj si za- pišejo v prvo vrsto svojega uradovanja!

§ 10. Konec! Tudi učitelj si ne bo želel dalje drezati, saj vemo še iz Avstrije, da vrana vrani oči ne izkljuje

Pribijmo! Učitelj imej svojega javnega kvalifikatorja le v nadzornikih, vse drugo je nonsens!

Le vkup, le vkup ...!

Cankarjev Jerman.

I. U.:

„V Srbiji in pri nas.“

Članek pod tem naslovom v št. 16. Učit. Tov. je spisan v tonu, katerega ne smemo mirno trpeti. Da se že precej od začetka sporazumemo, povemo ko tukaj, da se mi strinjamo s tem, da bi se pri nas oziralo na iste točke pri kompetencah, kakor v Srbiji. Da, kdor si vsestransko zasluži, tisti naj dobi mesto.

Kar pa v članku ni na mestu, je to, da se imenuje učitelje parasite, lenuhe, neznačajne, zaspance, ki skrbijo le za svoj žoldec, postelj itd.

Trdimo, in sicer v čast našega stanu, da ni mogoče takšnemu človeku eksistirati kot učitelj in je torej bojazen, da bi takšni mesta dobili, popolnoma odveč. Dalje trdimo tudi, da ni sedaj, ko smo iz svojih vrst odstranili nemškutarje, med nami učitelja (ice), ki ne bi delal za neodrešeno domovino. Vsi imamo enako delo in trpljenje! Kdor pa more proti svojemu stanovskemu tovarišu rabiti takšne besede, kaže pač malo srčne kulture.

Popraviti moramo tudi naziranje o kompetencah. Če je kdo dobil mesto na isti šoli in nam je potem tovariš, ne bomo rekli, da se je »vrnil«. Prosi pa lahko vsakdo, če je mesto razpisano. Prepovedati se nobenemu ne more. Imenovati ga pa radi tega neznačajne, ker se je osmelil tudi kompetirati, kaže skrajno domišljavost, da prepotenco. Jasno ni povedano, kakšno kontrolo naj izvajajo naši zastopniki. Mislimo pač po tistih točkah kakor v Srbiji.

Dalje je še omeniti sledeče: Pribijemo še enkrat, da se mora izvenšolsko delo pri kompetencah vpoštevati. Koliko pa je takšnih učiteljev, ki se s tem ne bi pečali? Mislim, da bi težko kje katerega našli. Mesto pa dobi samo eden. Ali naj bodo sedaj drugi užaljeni, ker niso dobili mesta, in naj opustijo izvenšolsko delo kakor se pravi v članku: »Potem se bo vsak stokrat premislil baviti se z izvenšolskim delom.« Tisti, kateri torej tako misli, dela samo zato, da bi višje prišel, ne dela nesebično za narod, njemu je le za osebno čast, ne pa za resnični blagor naroda! Mi pa menimo, da se dela za narod ne sme opustiti, če tudi ne bi zlezel za klin višje, kajti dolžnosti do narodnega dela nima samo učitelj, ampak vsak zaveden Jugoslovian.

Da, da, ta preluba kompetenca! Tukaj se ruje proti tovarišu, blati, podpihuje itd. Pri tej priliki se pač najboljša spoznajo značaji. Tisti, kateri je zmožen svojega stanovskega tovariša črniti in blatiti, ne zasluži imena kolege, še manj pa narodnega vzgojitelja. Narodni vzgojitelj mora predvsem širiti srčno kulturo med narodom!

Iz naše organizacije.

Društvene vesti.

+ Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta ima na binkoštni torek, dne 25. maja, ob 10. uri dopoldne v Učiteljski tiskarni obdoročno sejo s temle sporodom: 1. Volitev predsednika, 1. in II. podpredsednika; 2. volitev tajnika; 3. volitev blagajnika; 4. razgovor o ustanovitvi dijaškega doma oziroma dijaške kuhinje; 5. razgovor o ponudbi Učit. knjižarne glede nakupa mladinskih spisov; 6. slučajnosti. K tej seji so vabljeni vsi voljeni odborniki in pa zastopniki tistih učiteljskih društev, ki so pokrovitelji Društva za zgradbo učiteljskega konvikta. Ta društva so: Zaveza, Učit. tiskarna, Učit. hranilnica in posojilnica, Gorški učit. društvo, Tržaško, Sežansko in Tolmško učit. društvo, Vransko učit. društvo, Celjsko učit. društvo, Učit. društvo za brežiški in sevnški okraj, Učit. društvo ljubljanske okolice, Kranjsko učit. društvo, Postojnsko učit. društvo, Kamniško učit. društvo, Pedagoško društvo v Krškem, Logaško učit. društvo in Litjsko učit. društvo. — Zastopniki teh društev imajo v odboru iste pravice kakor voljeni odborniki.

+ Smarsko-rogaško učiteljsko društvo je zborovalo na Jožefovo — dne 19. marca dopoldne prvič na sedaj slovenski učilnici v Rogatu. Predsednik se pri tem spominja časov, ko je na tem šolskem posloju vihrala ob prihodu renegatov in njih podpornikov „frankfurterica“. Ista je izginila in z njo germanski duh trga, ki je v tem kratkem času prevrta dobil prijazno slovensko lice. Nova doba in razni narodni delavci kaj pridno orjejo ledino slovenske narodne prebule. Vstopivši v šol. sobo nas pozdravlja v imenu šole in trga nadučitelj in trški šerif tov. Čeneč. Bil smo zbrani v zelo lepem število. V svojih sredini zapazimo dragega nam tovariša — šolskega nadzornika in predsednika čebelarstva društva Lj. Černeja, ki ob vsaki dani priliki rad poleti med svoje. Predsednik ga v imenu tovarišev in tovarišice prisrčno pozdravi. Iskreni dobrodošel zakliče stanovskim tovarišem, ki so iz onstran Sotle prihiteli med bratske Slovence. Kot gosti so se udeležili zborovanja tov. Jurij, Jarh, Vrecl, Zofka Sekirnikova in begunca Ukovič in Miklavčič. Po prečitnem dnevnem redu, se odobri zapisnik zadnjega našega društva zborovanja. — Dopis Viš. šol. sveta za Slovenijo naznanja glede kurjave, da velja imenovani zakon le za Srbijo. Za Slovenijo pa so za to odločile posebne odredbe. Stroški za kurjavo so torej odvisni od našega lastnega žepa. Po-

sebnost živahna debata se je razvila pri razmotiranju in utemeljevanju raznih predlogov. Enoglasno so danes sprejeti sledeči: 1. Po 10 K mesečno. Ko bi ne bila tako nujna potreba kakor je, zadostno je samo dejstvo, da je stavljen predlog naš ljubljene — višji šolski nadzornik Gangl, zato ga soglasno odobrimo in izvršimo! 2. Upravnik Učit. tovariša prosi gospe za prve številke letošnjega letnika. Predlagamo: Učiteljske soproge plačajo celo članarino, lise pa prepuste za brezplačne izvode tovarišem v Srbiji. Vsaj nima vendar nikakega pomena imeti v enem gospodarstvu liste v dveh izvodih. 3. Jugoslovansko učiteljsko društvo se je združilo v skupno organizacijo. Da nimamo skupnosti le na jeziku, temveč se v resnici zblizamo in spoznamo za skupno delo, se predlaga: Učiteljsko naj si vsaj na večrazrednicah naroči skupno glasilo združenja — Narodno prosveto. 4. Blizu se učit. kongres v Beogradu. Res nujna potreba je, da se ga udeleži tudi slovensko učiteljsko v primeren številu. Predlog je: Vsak član našega društva prispeva za delegata po 5—10 K. Ako ne moremo poslati svojega delegata, damo nabrano vsoto na razpolago Zavezi. Nabrala se je na tem in zadnjem zborovanju precejšnja vsota. 5. Poverjenik za „Slov. šol. Matiko“ je tov. Sumer. Predlaga se, da si isto naroči poleg učiteljske tudi vsaka šola. 6. Draginja je taka, da še niti umreti ne smemo, sicer moramo zapustiti svojih dedičem še dolgove za pogreb. Učiteljsko si je ustanovilo pred leti posebno vrsto zavarovanja — „Jubilejsko Samopomoč“. Za slučaj smrti plača vsak član 2 K, to je danes tako malenkosten znesek, da res lahko vsakdo pristopi ter ne bo delal s svojo smrtjo skrb za pogrebne troške. Predlog se torej glasi: Vsako učiteljsko društvo naj si izvoli izmed sebe pridnega agitatorja v ta namen. Za naše društvo je enoglasno imenovan tov. Stefančič iz Rogata. 7. Smarsko-rogaško učit. društvo pozdravi ustanovitev učiteljskega razsodišča ter prosi predsednika nadzornika Černeja, da skliče v najkrajšem času obdoročno sejo, ki vse potrebno ukrene, da začne razsodišče poslovati. 8. Uvede naj se tudi pri našem stan. društvu takozvani „Članski izkaz“, to je seznamek vseh družstvenih članov ter jih pri prihodnjem zborovanju prečita. — Zadevo o našem bodočem razsodišču sta nam natančneje pojasnjevala tov. H. Sumer in Lj. Černe. Z ogorčenjem je učiteljsko čitalo v Straži z dne 17. marca članek, v kojem se na grd način napada naš tov. in nadzornik Hinko Schell. Tukaj zbrano Smarsko-rogaško učiteljsko društvo izraža svojo popolno zapupnico. Temu je sledilo znanstveno podajanje tov. Zidarija o „preobrazbi zemeljskega obličja“. Pozorno smo sledili posameznim točkam res velezanimivga podajanja, ki jih je pojasneval z zemljepisnimi risbami na šolskih tablah. Tov. predsednik se mu iskreno zahvali za skrb in trud, ki ga je imel s sestavljanjem tega tako obširnega in poučnega referata. — Sklepanje smo se določili kralj in čas prihodnjega zborovanja. Ker bo v letošnjem letu sezona v kopalšču Slatina res užitek vredna, smo se dogovorili, da zborujemo tamkaj drugi četrti v mesecu juniju. Po skupnem kosilu v gostilni Zupanc, smo prisostvovali čebelarstvu shodu na bližnjem posestvu. Poleg že nas imenovanih je prišlo na ta važen sestanek tudi mnogo kmetskih in tržkih mož in mladencev. Prav domač in koristen pogovor se je vršil med strankami in čebelarstvom strokovnjakoma. Za svoj poduk sta žela vseobčno priznanje in zahvalo. Isti dan se je tu ustanovila po prizadevanju naših tovarišev-čebelarjev čebelarstva podružnica. — Toraj na veselo in srečno svidenje na naši dični Slatini!

+ Okr. učit. društvo za borovelski okraj zboruje v četrtak, dne 20. majnika ob 10. uri dop. v prostorih meščanske šole v Borovljah s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo vodstva. 2. Učiteljsko in narodno propagandno delo v našem okraju (por. tov. Mahkota). 3. Predavanje o zgodovinskih črtah Koroške (pred. tov. Kovac). 4. Volitev delegata k zborovanju v Celje. 5. Slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi odbor!

+ Novomeško okrajno učit. društvo je imelo dne 8. aprila 1920 svoj redni občni zbor. Tovariš predsednik otvori zborovanje, pozdravi prav toplo vse navzoče ter konstatira sklepno. Trideseti redni občni zbor! Lepo število let se bori učiteljsko društvo za dobrobit učiteljskega stanu. Spominimo se ob tej priliki vseh, ki so pripomogli k razvoju našega društva, k izboljšanju našega položaja. Učiteljsko društvo je nameravalo praznovati svojo 25-letnico: a bila je vojna, bil je čas, ko je moralo vse mirovati in služiti samo zakrknemu birokratizmu. — V minulemu letu pa lahko zaznamo nekaj veselih in za učiteljsko važnih dogodkov. Zgodilo se je namreč prvokrat, da sta postala dva ljudskošolska učitelja višja šolska nadzornika. To je velik korak naprej! Zasnovala se je dalje UJU. Gotovim krogom ni sicer po volji ustanovitev take organizacije, toda mi gremo preko teh ljudi naprej, mi hočemo trdno in pomeno „Unijo“! — Iz tajnikovega poročila posnamemo, da je društvo pridno delovalo. Imelo je več zborovanj in predavanj. Blagajnikovo poročilo izkazuje prebitke. Društvo kupi še en delež Učit. tiskarne. Pri volitvah so bile izvoljene sledeče tovarišice, oziroma tovariši v odbor: predsednik: M. Matko, Novo mesto, podpredsednik: M. Clarič, Novo mesto, tajnik in blagajnik: P. Hočevar, Bircna vas, dalje: R. Ravhekarijeva, Valta vas, A. Marok, Nemška vas, J. Zupančič, Prečina. — Ko so bile obravnavane tudi razne slučajnosti, je tovariš predsednik zaključil zborovanje.

+ Učiteljsko društvo za poštčni okraj Ljutomer zboruje v četrtak, 20. t. m. točno ob 12.10. uri pri Sv. Juriju ob Ščavnici s sledečim vzporedom: 1. Zapisnik. 2. Dopis. 3. Kr. čena šudja in ometa „Šolskega lista“. Poročilo tov. Čvetko. 4. Por. čena o delovanju raznih odelcev. 5. Razgovor o udeležbi na učiteljskem kongresu v Beogradu. 6. Razne stanovske in šolske zadeve. — Pridite polnoštevilno!

+ Slovenjebistriško učiteljsko društvo ima v sredo dne 19. maja t. l. svoje izletno zborovanje v Gornji Polskavi s sledečim vzporedom: Pozdrav predsednika; referat urednika g. Vekoslava Soidlerja o pomenu in razvoju časnikarstva s posebnim ozir na naše jugoslovansko časnikarstvo; evnetuelno še: najvažnejše iz zgodovine, tičoč se Gor. Polskave; društvene zadeve; raznoterosti. Udeležba članov naj bo polnoštevilna! Gostje dobrodošli! Zborovanje ob vsakem vremenu! Odbor.

+ Poročilo odbora seje ljubljanskega učit. društva. I. Odbor sklene napraviti nova društvena pravila, katera predloži tukaj izrednemu občnemu zboru. Društvena pravila morajo kazati smeri Udrženju, tako da sodeluje vse učiteljsko pri zgradbi osrednje organizacije. 2. Predlogi glede uvedbe francoščine, stenografije in dramaturgije že v I. letniku učiteljskega kakor stališče glede srbobravščine naj pridejo na dnevni red okrajne učiteljske konference kot samostojni nasveti, ker stoji odbor na stališču, da spadajo učne zadeve pred konference, društvene pred društvena zborovanja. 3. Društvo šteje 174 članov. Nekateri plačujejo zelo neredno. Sklene se naprositi p. n. člane,

da plačujejo pololetno naprej. Kdor ne izpolnuje svojih organizatorskih dolžnosti, ki jih ima do društvene blaginje, se ga naznači „Samopomoč“ kot neorganiziranega. 4. Na poštni položnici vpiši vsakdo, kje služi (šola) in kje stanuje. 5. Pevskemu zboru dovoli odbor 200 K za nabavo nujnega nenege papirja. Pevske vaje so se pričele. Tovariši in tovarišice! Poslužite se lepe prilike, ki naj nam služi v zabavo in stanovsko korist. 6. Javna kvalifikacija, kakršno je prinesel Uradni list, je bila potom naredbe sprejeta brez nas in najbrž proti nam. Kratko poročilo sledi na prihodnjem zborovanju.

+ Učiteljsko društvo za brežiški in sevnški okraj ima svoje zborovanje v nedeljo, dne 16. maja t. l. v Brežicah. Pričetek ob pol 10. uri. — Na dnevnem redu je med drugim tudi predavanje gospe Mešičkove. — Pridite vsi! — Odbor.

+ Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj je zborovalo dne 6. majnika v Mariboru v mali dvorani Narodnega doma ob prav povoljni udeležbi. — Vodila je društveno zborovanje podpredsednica tov. Odoec prav spretno. Uvodoma se je spominjala v lepo zasnovanem govoru nedavno preminulega odličnega slov. šolnika in pedagoškega pisatelja ravnatelja Henrika Schreinerja, nato pa odhoda vrlih tov. dosedanjega predsednika Antona Ogorela in častnega člana društva Avg. Požegar. — Podala je nato poročilo o raznih družstvenih zadevah. Volitev predsednika društva izostane to leto, ker je sedanja podpredsednica predsednica. Ta predlog tov. Lasbacher se sprejme z odobravanjem. Podpredsednikom je izvoljen tov. Lesjak iz Ruš. — Nato predava tov. nadzornik M. Lichtenwallner o prostosti metode in o pripravi na pouk. Z njemu lastno pripovedno plastiko, temeljitostjo in s svojim obsežnim znanjem je obrazložil, po kakšnih vidikih presojamo in ocenjujemo metode, če hočemo, da odgovarjajo smotru na kulturni višini stoječe učilnice. Govoril je o načinu in o vrednosti učiteljeve priprave na pouk, o uporabi tiskanih priprav, o formalnih stopnjah in o učnih slikah. Predavanje je izzvenilo v topel apel osobito na mlajše učiteljsko, naj izpopolnjuje svojo strokovno in splošno izobrazbo, kajti bodočnost in sreča naše države zavisi nemalo od umetnosti in osebnosti odgojitelja ljudskošolske mladine. O nadzornik je naprosen, obelodaniti svoje misli v pedagog. glasniku. — Nato sledi volitev delegatov za zadnje Zavezno delegacijsko zborovanje in zedinjenje glede volitve učiteljskega zastopnika in njegovega namestnika v okrajni šol. svet mariborski. Delegatom so izvoljeni: tov. šol. voditelj Knaflič iz Radvanja in tov. naduč. Kozušnik iz Sv. Ilje. Namestnikom tov. Knafliča tovarišica Konečnik iz Sečnice in za tov. Kozušnika tovarišica Fras. — Kandidat za učiteljskega zastopnika je tov. Lesjak iz Ruš, njegov namestnik pa tov. Pučelj iz Krčevine. — Nato se temeljito pretresa udeležba za kongres in se naroča društvenemu tajniku, da zaprosi potrebne informacije pri vodstvu Zaveze glede potnih olajšav. — Tov. predsednica sklene lepo uspešno zborovanje z vabilom, da bi se vršilo prihodnje zborovanje 10. junija kot izletno zborovanje v Limbušu pri Mariboru. Z odobravanjem sprejeto.

Albin Spreitz, tajnik.
+ Učiteljsko društvo za celjski okraj ne zboruje radi nepričakovanih zaprek v četrtak dne 20. maja, ampak 10. junija t. l. v Celju. Natančen vspeod objavi se pravočasno.

Kronika.

= Stavka. Na Dunaju stavkajo od 6 t. m. dalje vsi izraelitski učitelji verouka ljudskih in meščanskih šol, ker se ni ugodilo njihovim zahtevam po izboljšanju njihovega gmojnega položaja.

= Popolno izenačenje učiteljstva z državnimi uradniki se izvedli v Nemški Avstriji. Zakon je stopil v veljavo že s 1 majem t. l.

= Novinarsko šolo so otvorili komunisti v Moskvi. Vse redakcije, novinarska društva, višji učni zavodi in komunistične organizacije imajo pravico, da pošljejo v to šolo svoje kandidate.

= Vprašanje čeških šol na Dunaju 7. t. m. so se vršila v Pragi pogajanja med čehoslovsko in avstrijsko vlado radi ustanovitve čeških šol na Dunaju. Pogajanjem prisostvuje tudi zastopnik dunajskega češkega šolskega društva „Komensky“ dr. Kan'or. To društvo je izvedlo štetje čeških šol obveznih otrok na Dunaju in dognalo, da jih je 24.200. Čehi zahtevajo, da se da Čehom v vseh okrajih izvzemši notranje mesto po eno šolsko poslopje na ra pologo v učne svrhe. Avstrijska vlada je pripravljena v bistvu ugoditi tej češki zahtevi.

Iz Jugoslavije.

= »Zaveza« je vložila obširno spomenico na predsedstvo ministrskega sveta, ministri prosvete in financ, dalje na posamezne parlamentarne klube, da se do končne ureditve učiteljskih plač parlamentarnim putem (uvrstitev v pragmatiko ostalega državn. uradništva) z druginjsko doklado izrednačno plače učiteljstva s prejemki drugega državnega uradništva.

= Dnevni red konference učiteljstva meščanskih šol za mesto Ljubljano, ki se bo vršila v torek, dne 8. junija 1920 ob 8. uri dopoldne v dvorani mestnega magistrata: I. Otvoritev konference. II. Volitev dveh zapisničarjev in dveh overovalcev. III. Nadzornikovo poročilo. IV. Josip Jeras in Jožica Trdinova: »Telesna vzgoja mladine«. V. Samostojni predlogi, ki jih je najkasneje do 1. junija 1920 vložiti pri mestnem šolskem svetu.

= Okrajna konferenca učiteljstva ljudskih šol za mesto Ljubljano se vrši dne 17. prihodnjega meseca.

= »Kmetijski list« z dne 6. t. m. št. 19 ima uvodnik »Ljudskošolsko učiteljsko in naša stranka«. Ta članek tako lepo in